

ВИМОГИ

до планів реагування на радіаційні аварії територіальних підсистем місцевого та регіонального рівнів Єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій

1. Вимоги до розроблення Планів

1.1 Плани реагування на радіаційні аварії територіальних підсистем місцевого та регіонального рівнів (далі - Плани) Єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій (далі – Система) розробляються завчасно для реагування органів управління та сил цивільного захисту на радіаційні аварії, що можуть виникнути на об'єктах II-III категорій радіаційної небезпеки або під час діяльності IV-V категорій радіаційної небезпеки, на підставі експертних висновків щодо негативного впливу аварій на всю або частину території підсистеми.

1.2 Плани реагування територіальних підсистем Системи, вся територія або частина території яких належить до зони спостереження об'єктів категорії радіаційної небезпеки II (але не менше ніж тридцятикілометрова зона для дослідницьких реакторів потужністю до 4 ГВт), розробляються як окремі документи.

1.3 Розробка Планів здійснюється з урахуванням цих Вимог, а також спільного наказу Держатомрегулювання України та МНС України від 17.05.2004 № 87/211 “Про затвердження Плану реагування на радіаційні аварії”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 червня 2004 року за № 720/9319, з обов'язковим урахуванням необхідного рівня реагування місцевих і регіональних підсистем Системи та категорій радіаційної небезпеки об'єктів, а також видів діяльності, які в разі радіаційної аварії (далі – РА) можуть впливати на територію підсистем.

1.4 Категорії радіаційної небезпеки об'єктів визначаються відповідно до спільного наказу Держатомрегулювання України та МНС України від 17.05.2004 № 87/211.

1.5 Плани розробляються ГУ (У) МНС України в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі та їх підпорядкованими підрозділами спільно з органами управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та підлягають обов'язковому погодженню з керівниками:

територіальних органів управління Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства охорони навколишнього природного середовища України; територіальних органів Державної санітарно-епідеміологічної служби МОЗ України; підприємств, що експлуатують об'єкти II категорії радіаційної небезпеки; підприємств, установ та організацій, на базі яких утворюються спеціалізовані формування, а також начальниками військових гарнізонів (командирами військових частин) Міністерства оборони України, що залучаються для реагування на РА.

Відповідальність за погодження Планів несуть керівники територіальних підсистем місцевого та регіонального рівнів Системи.

1.6 Плани затверджуються керівниками територіальних підсистем місцевого та регіонального рівнів Системи.

1.7 До розроблення Планів можуть залучатися відповідні установи та організації на договірних засадах.

1.8 Плани підлягають коригуванню, доопрацюванню і погодженню з урахуванням досвіду реальних аварійних ситуацій і протиаварійних навчань не рідше одного разу у 5 років, а також за необхідністю при введенні в дію нових нормативно-правових документів у сфері реагування на РА.

2. Вимоги до оформлення Планів

2.1 Плани повинні включати: титульний аркуш, аркуш погодження, аркуш реєстрації змін (додатки 1- 3) і складатися з наступних розділів:

- I - Загальні положення;
- II - Терміни та визначення;
- III - Розподіл обов'язків щодо реагування на РА;
- IV - Реагування на РА;
- V - Забезпечення фінансування;
- VI - Протиаварійні навчання;
- VII - Додатки.

2.2 Плани та додатки до них повинні мати окрему нумерацію сторінок.

Абревіатури (крім загальноновживаних) та умовні позначення використовуються в текстах Планів тільки після наведення їх повних назв чи відповідних пояснень.

Тексти Планів мають бути виконані з використанням шрифту Times New Roman, розмір 14; таблиці, діаграми тощо - у Microsoft Excel. Тексти мають бути розміщені через півтора міжрядкових інтервала на аркушах формату А4 без звороту.

2.3 Внесення змін до Планів здійснюється методом заміни аркушів. Для

можливості заміни аркушів кожен примірник Планів поміщається у папку типу “Корона”. Кожний розділ та кожна частина Планів починаються з нової сторінки.

Внесені зміни реєструються в аркушах реєстрації змін Планів. Зміни завіряються підписом посадової особи та печаткою.

3. Вимоги до розділу “Загальні положення” (розділ I Планів)

3.1 Розділ “Загальні положення” містить наступні частини:

Мета розроблення Планів;

Перелік законодавчих та нормативно-правових актів, які використовувалися при розробленні Планів;

Порядок класифікації надзвичайної ситуації;

Оцінка обстановки.

3.2 Перелік законодавчих та нормативно-правових актів, обов’язкових для врахування під час розроблення Планів, визначено у додатку 5.

3.3 У частині “Порядок класифікації надзвичайної ситуації” визначається порядок класифікації надзвичайної ситуації згідно з Державним класифікатором надзвичайних ситуацій ДК 019-2001 на основі класу РА, постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2004 року № 368 “Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями” та іншої інформації, що надходить з аварійного об’єкта.

3.4 Частина “Оцінка обстановки” включає наступні пункти:

техногенну та природну характеристику території, яка повністю або частково належить до зони спостереження об’єктів категорії радіаційної небезпеки II або на території якої розташовані об’єкти категорії радіаційної небезпеки III, або здійснюється діяльність категорії радіаційної небезпеки IV-V; висновок з оцінки обстановки.

3.5 Пункт “Техногенна та природна характеристика території” включає інформацію про наявність:

лісів і торф’яників (чинники, які впливають на пожежну небезпеку залежно від пори року та часу доби);

річок і водоймищ (можливі повені та їх вплив на життєдіяльність населених пунктів);

транспортної системи (залізниці, їх станції і вузли, автомобільні дороги, судноплавні річки та їх причали (порти), аеродроми (аеропорти);

нафтогазопромислів, продуктопроводів, (місцезнаходження, характеристика, місця перетину залізниць, річок, інших небезпечних ділянок, можливий вплив на населення і територію при надзвичайних ситуаціях на них); мережі зв’язку;

мережі електропостачання (її характеристика, наявність резервних джерел енергопостачання);

хімічно, вибухо- та пожежонебезпечних об'єктів;

об'єктів категорії радіаційної небезпеки II-III;

діяльності категорії радіаційної небезпеки IV-V;

санаторно-лікувальних установ та закладів, спортивно-оздоровчих таборів;

автотранспортних підприємств (форма власності, місцезнаходження, кількість автотранспорту на підприємствах, можливості для захисту населення і територій).

3.6 Пункт “Висновок з оцінки обстановки” повинен включати:

короткий опис можливих РА, прогноз їх розвитку;

оцінку можливого дозового навантаження на населення.

4. У розділі “Терміни та визначення” (розділ II Планів) визначаються значення термінів, що вживаються у Планах.

5. У розділі “Розподіл обов'язків щодо реагування на РА” (розділ III Планів) визначається розподіл обов'язків щодо реагування на РА відповідно до спільного наказу Держатомрегулювання України та МНС України від 17.05.2004 № 87/211, а також наказу МНС України від 21.12.1998 № 387 “Про затвердження типових положень про функціональну та територіальну підсистеми єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 лютого 1999 р. за № 92/3385.

6. Вимоги до розділу “Реагування на РА” (розділ IV Планів).

6.1 Розділ “Реагування на РА” складається з наступних частин:

Порядок введення Планів в дію;

Дії органів управління і сил Системи, які залучаються до реагування на РА;

Організація управління ліквідації РА;

Організація взаємодії органів управління і сил Системи;

6.2 Частина “Порядок введення Планів у дію” визначає підстави та порядок введення Планів у дію.

6.3 Частина “Дії органів управління і сил Системи, які залучаються до реагування на РА” складається з двох пунктів:

дії органів управління і сил Системи у режимі підвищеної готовності;

дії органів управління і сил Системи у режимі РА.

6.4 У пункті “Дії органів управління і сил Системи у режимі підвищеної

готовності” необхідно визначити:

- організацію інформування та оповіщення населення, органів управління і сил Системи;

- оцінку обстановки, прогноз розвитку можливої РА, її масштаби та наслідки (обсяги можливих втрат і збитків);

- дії оперативно-чергових та диспетчерських служб органів управління Системи;

- приведення у готовність та уточнення завдань усіх органів управління Системи;

- порядок роботи місцевих та регіональних комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;

- організацію та здійснення заходів щодо захисту населення та забезпечення сталого функціонування об’єктів життєзабезпечення;

- організацію та порядок роботи оперативних груп;

- організацію моніторингу за об’єктом, що загрожує виникненням РА, та прилеглою до нього територією;

- порядок приведення у готовність до дій сил Системи та їх пересування до зони ймовірного виникнення РА;

- організацію всебічного забезпечення сил Системи;

- здійснення заходів щодо запобігання виникненню РА.

6.5 У пункті “Дії органів управління і сил Системи у режимі РА” визначається здійснення заходів, визначених у пункті “Дії органів управління і сил Системи у режимі підвищеної готовності” і додатково підпункти:

- порядок дій усіх органів управління та сил реагування Системи;

- організація та проведення моніторингу довкілля на аварійному об’єкті і на прилеглий до нього території з дотриманням вимог радіаційної безпеки;

- прогноз розвитку РА;

- організація та проведення оцінки радіаційної обстановки;

- організація інформування населення, якому надаються необхідні рекомендації щодо поведінки в умовах, що склалися;

- організація основних видів забезпечення населення;

- залучення додаткових сил.

6.6 У підпункті “Організація основних видів забезпечення населення” визначається організація основних видів забезпечення:

- інженерне забезпечення;

- протипожежне забезпечення;

- матеріальне забезпечення;

- технічне забезпечення;

- транспортне забезпечення;

- медичне забезпечення;

- забезпечення радіаційного захисту;

- організація громадського порядку;

забезпечення інформування та оповіщення.

6.7 Основні види забезпечення населення передбачають:

- забезпечення населення засобами радіаційного захисту;
- організацію укриття населення у захисних спорудах;
- фармакологічну профілактику опромінення щитовидної залози радіоактивними ізотопами йоду за допомогою препаратів стабільного йоду (йодна профілактика);
- проведення радіаційної розвідки та дозиметричного контролю;
- обмеження у режимі поведінки населення (введення відповідних режимів захисту населення);
- проведення евакуації;
- здійснення заходів щодо обмеження доступу до зони РА;
- проведення санітарної обробки населення, спеціальної обробки одягу, майна і транспорту із залученням об'єктів, які використовуються для надання санітарно-гігієнічних послуг (пральні, лазні), і автотранспортних підприємств;
- тимчасову заборону вживання окремих продуктів харчування місцевого виробництва і використання води з місцевих джерел;
- дезактивацію територій;
- заходи щодо захисту сільськогосподарських тварин та рослин;
- здійснення гідрологічних заходів, включаючи протиповеневі;
- обмеження, пов'язані з лісокористуванням, полюванням, рибною ловлею тощо;
- організацію пошуку уражених людей;
- організацію медико-санітарного забезпечення постраждалого населення;
- дії мобільних формувань життєзабезпечення населення, у тому числі пунктів торгівлі, харчування, водопостачання тощо;
- перерозподіл ресурсів на користь зони РА, максимальне використання місцевих ресурсів для покриття дефіциту можливостей життєзабезпечення населення у зоні РА;
- організацію паливно-енергетичного і транспортного забезпечення функціонування систем та об'єктів життєзабезпечення постраждалого населення;
- забезпечення збереження майна постраждалого населення, яке знаходиться в зоні РА;
- забезпечення безпеки органів управління і сил Системи, що беруть участь у вирішенні завдань із попередження та ліквідації РА;
- здійснення інших необхідних заходів.

6.8 Частина “Організація управління ліквідації РА” включає:

- органи управління, що здійснюють керівництво проведенням робіт з ліквідації РА;
- порядок створення спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації;
- порядок створення (при необхідності) інших комісій, штабів, груп;

місця розташування (роботи) органів управління;
організація (порядок) роботи органів управління.

6.9 Частина “Організація взаємодії органів управління і сил Системи” визначає порядок узгодження спільних дій органів управління та сил Системи щодо:

місць та термінів виконання заходів;
взаємного надання допомоги транспортними, інженерними, матеріальними, технічними та іншими засобами;
організації обміну інформацією між органами управління та силами Системи;
порядку взаємодії під час виникнення значних, не передбачених Планами, змін обстановки.

6.10 При необхідності до розділу “Реагування на РА” додаються картки дій (далі – Картки).

6.11 Картки містять детальні інструкції для всіх органів управління та сил Системи.

6.12 Картки повинні бути у формі бланків з наступними реквізитами:
шифр Картки;
категорія Картки;
назва органів управління і сил Системи, що залучаються для реагування на РА.

Шифр – умовне позначення документа, необхідне для зручності його ідентифікації та пошуку.

Категорія Картки – буквене позначення виду дій. Перелік буквеного позначення виду дій визначається під час розробки Планів (приклад структури шифру Картки та буквеного позначення виду дій визначено у додатку 5).

6.13 У Картках зазначаються наступні пункти:

мета;

умови;

документи;

дії

(приклад оформлення Картки визначено у додатку 6).

У пункті “Мета” повинна бути вказана мета, що має бути досягнута при здійсненні заходів за цією Карткою.

У пункті “Умови” вказується перелік посадових осіб, для яких ця Картка призначена, час, термін виконання, попередні дії, виконані до початку дій за цією Карткою.

У пункті “Дії” визначається перелік дій, що повинні виконуватися (у порядку їх виконання).

6.14 Тексти Карток викладаються лаконічно, зрозумілою мовою і містять лише необхідну інформацію.

6.15 Окремі Картки можуть бути тиражовані і видані посадовим особам органів управління і сил Системи, що залучаються для реагування на РА. Всі копії Карток обов'язково враховуються. Відповідність копій Карток повинна бути завірена.

7. Розділ Планів “Забезпечення фінансування” (розділ V Планів) визначає порядок та джерела фінансування заходів Планів.

8. Розділ Планів “Противарійні навчання” (розділ VI Планів) містить:
періодичність проведення противарійних навчань;
відповідальних за підготовку та проведення противарійних навчань;
порядок коригування Планів за результатами оцінки противарійних навчань.

9. Вимоги до додатків (розділ VII Планів).
Додатки містять інформацію, необхідну при реагуванні на РА:
розрахунки щодо кількості населення за категоріями;
розрахунки сил та засобів Системи, що залучаються (поешелонно) для реагування на РА;
схеми інформування та оповіщення населення, органів управління та сил Системи;
перелік об'єктів, які можуть залучатися для проведення санітарної обробки населення, спеціальної обробки одягу, майна і транспорту;
розрахунки щодо забезпечення населення ватно-марлевими пов'язками (респіраторами);
розрахунки щодо необхідної кількості препаратів стабільного йоду (схема забезпечення населення, у тому числі того, що тимчасово знаходиться на зазначеній території, препаратами стабільного йоду);
розрахунки щодо забезпечення населення захисними спорудами цивільної оборони;
режими радіаційного захисту населення.

Заступник директора Департаменту
цивільного захисту населення і територій -
начальник відділу інженерно-технічних заходів

В.П. Квашук

Додаток 1
до Вимог до планів
реагування на радіаційні аварії
територіальних підсистем місцевого
та регіонального рівнів Системи

(повна назва органу управління територіальної підсистеми місцевого та регіонального рівня Системи)

ЗАТВЕРДЖУЮ

“ ____ ” _____ 200__ року

ПЛАН
реагування на радіаційні аварії

М. _____

Додаток 4
до Вимог до планів
реагування на радіаційні аварії
територіальних підсистем місцевого
та регіонального рівнів Системи

ПЕРЕЛІК

законодавчих та нормативно-правових актів,
обов'язкових для врахування під час розроблення Планів

Закон України від 24 лютого 1994 року № 4004-ХІІ “Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення”;

Закон України від 8 лютого 1995 року № 39/95-ВР “Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку”;

Закон України від 14 січня 1998 року № 15/98-ВР “Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання”;

Закон України від 14 грудня 1999 року № 1281-ХІV “Про аварійно-рятувальні служби”;

Закон України від 16 березня 2000 року № 1550-ІІІ “Про правовий режим надзвичайного стану”;

Закон України від 8 червня 2000 року № 1645-ІІІ “Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру”;

Закон України від 24 червня 2004 року № 1859-ІV “Про правові засади цивільного захисту”;

Закон України від 19 жовтня 2000 року № 2064-ІІІ “Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання”;

Закон України від 18 січня 2001 року № 2245-ІІІ “Про об'єкти підвищеної небезпеки”;

постанова Кабінету Міністрів України від 16 лютого 1998 року № 174 “Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій”;

постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 року № 391 “Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля”;

постанова Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1998 року № 1198 “Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру”;

постанова Кабінету Міністрів України від 4 лютого 1999 року № 140 “Про порядок фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків”;

постанова Кабінету Міністрів України від 15 лютого 1999 року № 192 “Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях”;

постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2001 року № 308 “Про Порядок створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків”;

постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2001 року № 1432 “Про затвердження Положення про порядок проведення евакуації населення у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру”;

постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2001 року № 1567 “Про затвердження Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня”;

постанова Кабінету Міністрів України від 14 червня 2002 року № 843 “Про затвердження Загального положення про спеціальну урядову комісію з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і Загального положення про спеціальну комісію з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру регіонального, місцевого та об’єктового рівня”;

постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 року № 1200 “Про затвердження Порядку забезпечення населення і особового складу невоєнізованих формувань засобами радіаційного та хімічного захисту”;

постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 року № 1218 “Про затвердження Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу України”;

постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 року № 1201 “Про затвердження Положення про штаб з ліквідації надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру”;

постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня 2004 року № 368 “Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями”;

спільний наказ Державного комітету ядерного регулювання України та Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 17.05.2004 № 87/211 “Про затвердження Плану реагування на радіаційні аварії”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 10 червня 2004 року за № 720/9319;

постанова Головного державного санітарного лікаря України від 01.12.1997 № 62 “Про введення в дію Державних гігієнічних нормативів “Норми радіаційної безпеки України” (НРБУ-97);

постанова Головного державного санітарного лікаря України від 12.07.2000 № 116 “Про затвердження значень гігієнічних нормативів “Норми радіаційної безпеки України, доповнення: Радіаційний захист від джерел потенційного опромінювання” (НРБУ-97/Д-2000);

наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 21.12.1998 № 387 “Про затвердження типових положень про функціональну та територіальну підсистеми єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 11 лютого 1999 р. за № 93/3386;

наказ Міністерства аграрної політики України від 25.05.1999 № 214 “Про затвердження Положення про функціональну підсистему захисту сільськогосподарських тварин і рослин єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 червня 1999 р. за № 377/3670;

наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 06.08.2002 № 186 “Про введення в дію Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 29 серпня 2002 р. за № 708/6996;

наказ Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2005 № 54 “Про затвердження державних санітарних правил “Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 20 травня 2005 р. за № 552/10832;

наказ Державного комітету ядерного регулювання України від 07.04.2005 № 38 “Про затвердження Положення щодо планування заходів та дій на випадок аварій під час перевезення радіоактивних матеріалів”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 22 квітня 2005 р. за № 431/10711.

Додаток 5
до Вимог до планів
реагування на радіаційні аварії
територіальних підсистем місцевого
та регіонального рівнів Системи

СТРУКТУРА
шифру Картки дій

КД	К (Б,...)	-	1	порядковий номер Картки дій цієї категорії
			категорія Картки	

ПРИКЛАД
буквеного позначення видів дій

Буквене позначення	Вид дій
З	забезпечення
У	управління
О	оповіщення
І	інформування
Л	ліквідація наслідків РА
...	

Додаток 6
до Вимог до планів
реагування на радіаційні аварії
територіальних підсистем місцевого
та регіонального рівнів Системи

_____ _____ _____ (повна назва органу управління територіальної підсистеми місцевого та регіонального рівня)		План реагування на радіаційні аварії
КАРТКА ДІЙ КД(З ...) - 1(2,3,...) _____ (повна назва заходу Плану)		
Дії за картою виконують: _____ (повна назва органу управління або сил Системи)		
Мета:		
Умови:		
Документи:		
Дії:		
1.		
2.		
3.		
4.		
...		